

Maria Pawlikowska-Jasnorzewska

1841-1945

Maria Pawlikowska-Jasnorzewska urodziła się w 1891 roku w Krakowie. Była córką malarza batalisty i portrecisty Wojciecha Kossaka i wnuczką Juliusza Kossaka - jednego z najlepszych malarzy polskich. Twórczość literacką zaczęła około 1910 roku. Zameżna dwukrotnie, używała nazwisk małżonków pragnąc „uniezależnić” się od sławnej rodziny Kossaków. Jej poezja harmonizuje piękno obrazu z treścią uczuciową. Tematyka utworów poetyckich wiązała się bardzo często z jej życiem osobistym i analizą własnych uczuć. Od września 1939 r. tworzyła na emigracji w Anglii. Twórczość tego okresu jest wyraźnie naładowana pesymizmem wynikającym z położenia poetki - rozłąka z krajem, okropności wojny i kłopoty osobiste. Zmarła na raka w Manchesterze wkrótce po zakończeniu wojny.

Prezentacja dorobku pisarskiego Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej odbędzie się w niedzielę 8 kwietnia 2001 r. o godz. 16.00 w lokalu Stowarzyszenia Polskich Kombatantów, 1364 Main St. W cyklicznym programie poetycko-muzycznym „Poezja pod filarem” zaprezentowane zostaną wiersze poetki w połączeniu z pieśniami salonowymi Mieczysława Karłowicza. W programie użyte będą również fragmenty uwertury Władysława Żeleńskiego „W Tatrach” i walc op. 64, nr 1 Fryderyka Chopina.

Jednym tchem CZASOPISMO

czasopismo, wydawnictwo ciągłe, ukazujące się nie częściej niż 2 razy w tygodniu; tygodnik, dwutygodnik, miesięcznik, kwartalnik, rocznik.

Tak definiuje czasopismo „Nowy leksykon PWN” z 1998 r. Czy *czasopismo* to tylko to, czy coś więcej? Wydaje mi się, że „Czas” jest nie tylko zwykłym lokalnym tygodnikiem podającym ważne, mniej ważne i zupełnie nieważne wiadomości. To przecież historia polskiej obecności w Manitobie, tradycja łącząca pokolenia Polaków budujących nowy dom. Abstrahując od poziomu, który w końcu jest zmienną zależną od możliwości ludzi i sprzętu, gazeta jest również oazą polskiej kultury, polskiego języka i polskiej tradycji. W końcu jest to przecież jedyna polska gazeta z historią sięgającą 1914 roku! Przeszła z nami przez dwie wojny światowe, była i jest obecna w polskich domach w najważniejszych momentach dziejów Polski i na przekór okresowym trudnościom wychodzi regularnie od 87 lat. Dzisiejszy numer „Postaw” jest numerem specjalnym przygotowanym ponadplanowo w ramach koleżeńskich pomocy dla uszczuplonej niespodziewanie redakcji „Czasu”. Gazeta potrzebuje etatowego pracownika ze znajomością komputerowego składania szpalt. Praca w gazecie nie jest łatwa, ale udział w tworzeniu historii, w kontynuowaniu dzieła, które zaczęli nasi dziadkowie, powinien przynieść dużo satysfakcji.

Myśli z pogranicza SNU i POEZJI

Do JB

Wschód słońca

Oblane chłodem
Nieprzespanej nocy
Drętwie myśli toną sennie
W granacie ołowianego nieba

Nieczuły księżyc tyska cyniczną twarzą
Zza krawędzi osrebrzonej chmury
Goniąc zimnym spojrzeniem
Spłoszone strzępy drżącego mroku

Bicie martwego serca odmierza
Wieczność dzielącą mnie
Od różanego brzasku
Rozlanego tuż za horyzontem

Noc pierzcha okrakiem
Na cienkich pasemkach mgły gonionej
Przy ziemi niewidoczną jeszcze
Czułością pożącaną jutrzni

Jakiś ptak oznajmił już
Radośnie koniec koszmaru
Czując nadchodzącą błogość
Nabrzmiałego weselem dnia

I wreszcie pszennowłose słońce
Moje życie, mój cel, moja miłość
Oblało złotą pożogą świat
Wypełniło pustkę nocy

Przykryło ciepłym kołosem
Skostniałe chłodem nocy serce
I odbiło tysiącem promieni
... od martwych już żreń

(eu-be)

10 lat temu zmarł Stefan Kisielewski

27 września tego roku przypada 10. rocznica śmierci Stefana Kisielewskiego. W ramach jej obchodów ukażą się kolejne książki Kisielewskiego, wydana zostanie płyta z jego muzyką.

„Zamiast kawy powinniśmy właściwie zamówić fasolkę po bretońsku - ulubione danie Kisielewskiego w kawiarni 'Rozdroże'. Bywał tutaj niemal codziennie” - powiedział Wiesław Uchański, przyjaciel Stefana Kisielewskiego, członek komitetu obchodów 10. rocznicy jego śmierci, podczas śródowej konferencji prasowej.

W roku 10. rocznicy śmierci Kisielewskiego i 90. rocznicy jego urodzin (przypadającej 7 marca) Iskry przygotowują wznowienie jego „Dzienników” w nowej szacie graficznej z indeksem. Pierwsze wydanie tej książki rozeszło się wraz z dodrukami w rekordowym nakładzie 60 tys. egzemplarzy.

Ukaże się też książka „Ksiel przedwojenny” - wybór felietonów Stefana Kisielewskiego z lat 30., przygotowany przez Kazimierza Michała Ujazdowskiego, ministra kultury. Będzie ona 16. tomem „Dzieł wybranych” Stefana Kisielewskiego, które od kilku lat publikują Iskry. Wydanie aforyzmów Kisielewskiego planuje w tym roku wydawnictwo Znak.

„Stefan Kisielewski to postać szalenie ważna dla polskiej kultury XX wieku. Jego żywotność i szerokość zainteresowań - był pisarzem, felietonistą, muzykiem, dziennikarzem - czyniła z niego prawdziwego człowieka renesansu. Stefan Kisielewski był jednym z niewielu postaci XX wieku w Polsce, które nigdy nie zmieniły zdania w kwestiach zasadniczych. Zasadnicza linia poglądów Kisielewskiego rysuje się już w jego felietonach z przedwojennej „Polityki” Giedroyc. Kisielewski był zwolennikiem polityki ambitnej, podejmującej wyzwanie rządzenia krajem, a nie tylko administrowania nim. Był też gorącym rzecznikiem autonomii kultury” - oświadczył Kazimierz Ujazdowski.

Jerzy Kisielewski, syn Stefana Kisielewskiego, podkreślił, że ważną częścią życia ojca była muzyka. „Duża część jego przedwojennej twórczości zaginęła, cała walizka utworów spłonęła podczas Powstania Warszawskiego na Smolnej 21” - powiedział.

Kilka dni przed śmiercią Kisielewski oglądał w telewizji Warszawską Jesień, podczas której po raz pierwszy wykonano jego „Koncert fortepianowy”. „Wiesz, to jest taka muzyka, która chwyci może za 10, może za 15 lat” - powiedział synowi. (PAP)

UWAGA CHOCHLIK

Do ostatniego numeru **POSTAW** wkraść się złośliwy „chochlik drukarski”, który usunął zapowiedź dalszego ciągu felietonu o I. J. Paderewskim. Opowieść o słynnym muzyku będzie kontynuowana w jednym z następnych numerów.